

BIBLIOGRAFIE

1. S.N.C. 2 "Stocurile de mărfuri și materiale" //Contabilitate și audit, nr.1, 1998, p.14-22.
2. Standardele internaționale de contabilitate. București, 2002, p. 26-34.
3. Planul de conturi contabile al activității economico-financiare a întreprinderilor //Contabilitate și audit, nr. 2-3, 1998.
4. Pizengol'tz, M. Z. Buhgalterskij učet v sel'skom hozâjstve. T. I. Moskva, Finansy i statistika, 2002, s. 23-26.
5. Vas'kin, F., Slobodina, M., Dâtlova, F. Novyi plan sčetov buhgalterskogo učeta: metodologičeskij aspekt // Ékonomika sel'skohoyâjstvennyh i pererabatyvaiuihših predpriâtij. Moskva, 2001, nr. 2-3, s. 20-22; 39-45.

Data prezentării articolului - 30.11.2006

CZU 631.162 :657 : 636.5.034(478)

PERFEȚIONAREA MODULUI DE ÎNREGISTRARE A PRODUSELOR ÎN AVICULTURA PENTRU OUĂ

TATIANA ȚAPU

Universitatea Agrară de Stat din Moldova

Abstract: This paper presents the basic axiom concerning the interaction between the obtained production quality and its consumption quality and its consumption: the higher are the requirements for the production as well as the expenses for its sale.

This axiom pays attention to the quality, oportunity and veracity of the recorded information at all its stages.

Key words: Quality category, Poultry production, Primary documents, Operative information.

INTRODUCERE

Axioma fundamentală a interdependenței calității produselor obținute și a consumurilor de producție presupune: cu cât mai înalte sunt cerințele față de calitatea producției, cu atât mai mari sunt consumurile de producție, cât și cheltuielile pentru desfășurarea acesteia.

Această axiomă sporește atenția asupra calității, oportunității și veridicității înregistrării informației la toate etapele de formare a acesteia.

În procesul studierii s-au conturat următoarele obiective:

— determinarea dependenței arhitectonicii documentelor primare de specificul tehnologiei de producție în avicultura pentru ouă;

— determinarea direcțiilor de perfecționare a unor documente primare și a modului de perfecționare a acestora, în scopul înlesnirii procesului de înregistrare a datelor primare în avicultura pentru ouă.

MATERIAL ȘI METODĂ

Înregistrarea produselor avicole în procesul de producție este axată pe un șir de etape succesive și procedee, condiționate de procesul tehnologic, caracteristic întreprinderilor avicole cu bază industrială de producție. Certitudinea rezultatului calculației se află în dependență directă de plenitudinea înregistrării produselor și calității acestora.

Scopul principal al cercetărilor prevede studierea modului de înregistrare a produselor avicole și a calității acestora în documentele primare și analiza dependenței nivelului calității de plenitudinea și calitatea datelor reflectate, precum și de arhitectura documentelor utilizate.

Pe parcursul anilor 2004-2005, în baza datelor S.A. „Avicola Vadul-lui-Vodă”, S.R.L. Avicola „Shaver”, precum și a altor întreprinderi avicole specializate, s-a efectuat un studiu monografic a modului de înregistrare a produselor avicole, influențat de caracterul specific al ramurii, s-a analizat dependența nivelului calității produselor, aplicat în calcule pentru determinarea retribuției avicultorilor, de oportunitatea și plenitudinea înregistrării ouălor pe categorii de calitate la etapa colectării.

În procesul investigațiilor a fost studiată Legea contabilității (Legea contabilității, 2002) la capitolul perfectării documentelor primare și consultate lucrările științifice (autohtone și din străinătate) publicate în domeniul contabilității produselor finite, ca element indispensabil al stocurilor de mărfuri și materiale.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

Ca rezultat al procesului de producție, în întreprinderile specializate în producția ouălor, sunt obținute mai multe tipuri de produse și anume: ouă, praf de ouă, spor în masă vie, carne ș. a. În funcție de felul produselor obținute diferă și documentele de înregistrare a acestora.

În întreprinderile avicole ouăle sunt colectate zilnic în hale și totodată sunt selectate ouăle care nu corespund standardelor în vigoare. Acest exercițiu poate fi numit „sortare primară”.

Ouăle colectate în hale, de regulă, se înregistrează în evidență în baza **bonului de consum** (sau a altui document primar similar), care se întocmește în funcție de direcția de stocare a ouălor. Ouăle calitative (condiționate) sunt transportate la depozitul-frigider, iar cele cu leziuni mecanice (ciocnite, alterate) sunt transmise în secția de fabricare a prafului.

Ouăle destinate vânzării sunt sortate în depozitul-frigider în funcție de calitățile acestora (gustative, proapejime, greutate și mărime) în dietetice și de masă. Deci are loc „sortarea ulterioară”. În rezultatul acestei sortări sunt selectate iarăși ouăle cu leziuni mecanice (ciocnite, alterate etc.), care nu se admit în rețeaua comercială și, de asemenea, sunt utilizate la fabricarea prafului de ouă (de exemplu, în S.A. „Avicola Vadul-lui-Vodă”). Rezultatele sortării sunt înregistrate în **procesul-verbal privind determinarea calității ouălor colectate**.

Datele bonurilor se sistematizează într-un registru special – **registru bonurilor de consum**, care se întocmește separat pe depozit și secția de fabricare a prafului. La finele zilei, șeful depozitului-frigider întocmește în două exemplare **darea de seamă privind ouăle colectate și sortate**, un exemplar al căreia împreună cu documentele justificative, se transmite în contabilitate, iar al doilea – cu semnătura contabilului responsabil rămâne la gestionar.

Astfel la întreprinderile avicole pentru ouă, sortarea ouălor se efectuează de două ori:

sortarea primară în hale – în condiționate și necondiționate¹, iar rezultatele sortării se denotă în **bonuri de consum**;

sortarea ulterioară în depozitul-frigider – în calitative și necalitative), iar rezultatele sortării se denotă în **darea de seamă pe brigadă privind ouăle colectate și sortate**.

Modalitatea examinată prevede înregistrarea în documente primare a rezultatelor sortării la fiecare etapă. În consecință, sporește nejustificat (practic se dublează) consumul mijloacelor materiale și bănești, ceea ce duce la folosirea irațională a resurselor existente destul de limitate. De aceea ar fi rațional de efectuat această lucrare nemijlocit în hale, mai cu seamă că retribuția avicultorilor se determină în funcție de calitatea produselor colectate (F. Țapu et al., 2002).

În scopul înlesnirii procedurii de înregistrare a ouălor distinct categoriilor de calitate se propune combinarea conținutului documentelor menționate într-un document primar cumulativ, care ar permite înregistrarea rezultatelor sortării la etapa inițială de colectare a ouălor în hale (T. Sandricova, 1982). Asemenea borderou poate fi utilizat și în contabilitate în scopul sistematizării producției ouălor pe întreprinderi în ansamblu în aspectul subdiviziunilor structurale (brigăzi, hale). În continuare, sunt reflectate rezultatele sortării ouălor în funcție de categoriile de calitate: dietetice și de masă, mărunte, ciocnite și alterate (stricate), precum și în dependență de gradul curățeniei: curate și murdare în brigada nr. 1, tabelul 1.

Borderoul menționat poate fi folosit în calitate de:

– document primar – pentru înregistrarea zilnică a ouălor colectate în hale;

¹ Necondiționate se consideră ouăle murdare, ciocnite și alterate.

Tabelul 1

*Borderoul colectării ouălor de fabricare proprie în brigada nr. 1
„1” decembrie 2006**

Nr. halei	Colectate total, buc.	Dietetice		De masă		Mărunte				Ciocnite		Stricate
		mășcate (D-I)	mici (D-II)	Mășcate (C-I)	Mici (C-II)	curate		murdare		mășcate	mici	
1	2	3	4	5	6	7	8	10	11	12	12	13
7	13200	64	–	10268	87	1305	143	1072	–	254	7	–
8	15600	77	84	12051	103	1542	169	1267	–	300	–	7
11	2100	–	–	1090	34	976	–	–	–	–	–	–
12	7200	–	–	4230	770	1520	–	380	–	240	40	20
13	15600	286	58	9380	315	3960	245	720	194	370	39	33
14	10800	52	31	8920	249	1248	112	170	–	10	–	8
Total	64500	479	174	45938	1558	10551	669	3609	194	1174	86	68

* Date convenționale

– document generalizator la depozit (brigadă) – pentru înregistrare rezultatelor producției în ansamblu pe brigadă;

– document generalizator în ansamblu pe întreprindere – pentru evidența operativă a rezultatelor procesului de producție în scopul luării deciziilor manageriale adecvate.

Realmente, zilnic din hale se colectează ouă de diverse calități, iar determinarea nivelului calității se efectuează în baza rezultatelor sortării acestora la depozitul-frigider o dată în lună. În acest scop se selectează o anumită cantitate de ouă (probă) din toate loturile producției colectate distinct pe hale. Nivelul calității se exprimă în procente și se determină prin raportul cantității de ouă calitative selectate în probă la cantitatea totală de ouă din aceeași probă. Astfel se determină conținutul ouălor condiționate în cantitatea totală a acestora, pentru fiecare hală a brigăzii. Calitatea producției obținute se verifică de către o comisie specială și se reflectă în **procesul-verbal privind tabloul calității** (de formă liberă) și în continuare se utilizează pentru calcularea retribuției muncii avicultorilor.

În acest context, în continuare prezentăm nivelului de calitate a ouălor colectate determinat o dată pe lună în comparație cu același indicator determinat în baza datelor borderoului elucidat în tabelul 1.

De exemplu, la sfârșitul lunii din toate loturile de ouă colectate distinct pe hale s-au selectat probe de calitate în cantitate de 1000 ouă.

Rezultatele calculului sunt prezentate în tabelul 2.

Tabelul 2

*Calculul nivelului de calitate a ouălor de fabricare proprie în brigada nr. 1
1 decembrie 2006*

Nr. halei	După probele de calitate						În baza datelor borderoului			
	cantitatea de ouă în proba de calitate	Inclusiv:				cantitatea totală de ouă colectate	inclusiv:			
		condiționate		necondiționate			condiționate		necondiționate	
	cantitatea	pondera, %	cantitatea	pondera		cantitatea	pondera, %	cantitatea	pondera, %	
7	1000	959	95,9	41	4,10	13200	12645	95,7	555	4,3
8	1000	914	91,4	86	8,60	15600	14860	95,2	740	4,8
11	1000	971	97,1	29	2,90	2100	2066	98,4	34	1,6
12	1000	974	97,4	26	2,60	7200	6130	85,1	1070	14,9
13	1000	969	96,9	31	3,1	15600	14060	90,1	1540	9,9
14	1000	963	96,3	37	3,70	10800	10338	95,7	462	4,3
Total	6000	5750	95,8	250	4,2	64500	60099	93,2	4401	6,8

Sub acest aspect, modul de determinare a nivelului calității nu este adecvat și nu exprimă nivelul real al calității produselor obținute, cu atât mai mult că acesta se aplică în calcule pentru determinarea retribuției muncii. Evident că nivelul calității ouălor, determinat la finele lunii, ca rezultat al însumării cantității colectate zilnic în funcție de categoriile calități (93,2 %), nu va corespunde cu același indicator calculat o dată în lună (95,8 %). Astfel, se observă o divergență (2,6 p. p.) între nivelul efectiv al calității și cel determinat în baza rezultatelor verificărilor de control utilizate în calculele ulterioare. Această abatere într-o măsură anumită poate majora sau micșora mărimea salariului calculat și nemijlocit influența costul de producție.

CONCLUZII

1. Documentele utilizate nu reflectă adecvat rezultatele sortării și prevede înregistrarea informației după fiecare sortare, fapt ce dublează nejustificat fluxul documentelor primare;

2. Utilizarea borderoului recomandat permite înregistrarea rezultatelor sortării nemijlocit în hale distinct categoriilor de calitate, sistematizarea datelor la depozitul-frigider după categoriile calității ouălor colectate atât în ansamblu pe întreprindere, cât și pe subdiviziunile structurale (brigăzi, hale) ale acesteia în parte, determinarea nivelului de calitate în scopul calculării retribuțiilor avicultorilor. Dat fiindcă aceste date sunt deja reflectate în borderou, facilitează completarea documentelor și registrelor contabile corespunzătoare, contribuie la reducerea cheltuielilor de muncă a contabililor în scopul generalizării informației primare, sporește precizia consumurilor la capitolul retribuției muncii, iar ca rezultat a costului de producție total, poate fi cu succes utilizat și în cazul prelucrării computerizate a informației contabile.

BIBLIOGRAFIE

1. Legea contabilității nr. 426-XIII din 4 aprilie 1995 // Contabilitate și audit, 2002, nr. 5.
2. Țapu, T., Frecauțan, A. Perfectarea documentară a produselor avicole în ramura pentru ouă // Perfecționarea contabilității, fiscalității și auditului în sectorul agroalimentar: viziuni, contribuții și recomandări. Chișinău, Centrul editorial UASM, 2002, p. 14-17.
3. Sandricova T.S. Iscislenie i analiz sebestoimosti producții. M.: Kolos, 1982. 116 s.

Data prezentării articolului – 11.12.2006